

A rom rövid története:

XII.sz-i templom:
 - a legkorábbi épület az árokkal körbevett terület északi részén fekszik
 - egyenes szentélyzáródású templom + délről hozzá kapcsolódó kolostor
 - a hajó lefedése síkmennyezetes, a szentély dongaboltozatos lehetett

XII.sz-i kolostor:
 - nagy része csak alapfalaiiban maradt meg
 - egytraktusos épület, homlokzatával igazodik a korai templom ny-i falához

- a monostor alapítási évszáma ismeretlen, de azt feljegyzésekből tudjuk, hogy az itt álló épületek 1146-ban már szerzetesi igényeket elégítettek ki

XIII.sz-i templom:
 - a korai épületektől délre bazilikális elrendezésű román kori templomot építettek
 - a templom terébe három oldalról nyílt kapu
 - a rekonstrukció során a ny-i kaput eredeti elemeinek felhasználásával részlegesen visszaépítették
 - esztergomi kaputípus - kettős kapu - porta speciosa

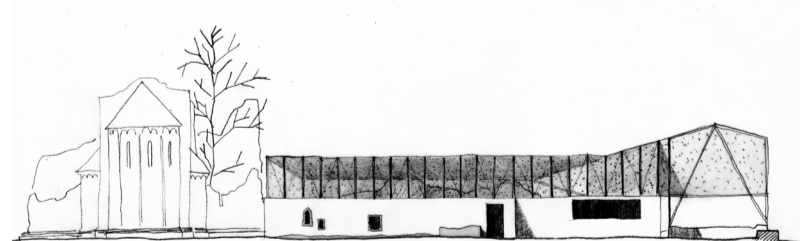
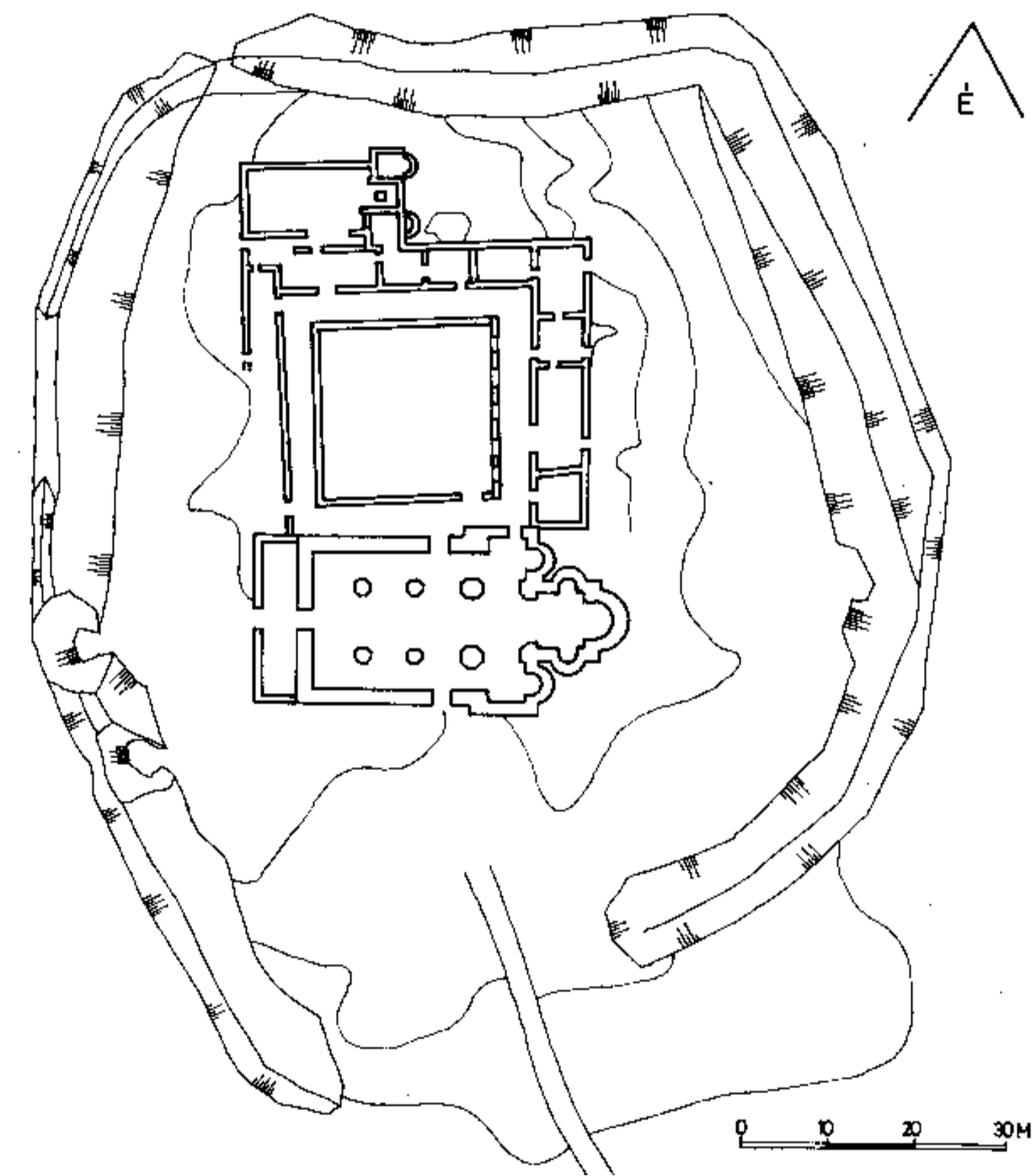
XIII.sz-i kolostor?
 - keleti és nyugati szárnyból állt, ezeket zárórállal kötötték össze
 - keleti szárny: sekrestye, káptalanterem gyülekező, nappali
 - nyugati szárny: refektórium, konyha

- az építkezéseken több műhely munkája látszik

Dominikánus építkezések:
 - 1478 - oklevél a fehérvári Szt.Margit dominikánus kolostorral való összevonásról
 - feladatuk, hogy életet vigyének az elhagyott falak közé
 - építkezések jell.: szerénység, helyszíni anyagok gazdaságos felhasználása
 - a korai templom szakrális használata megszűnt
 - a belső udvar körül kerengői építettek
 - a keleti szárnyat átépítették, funkcióját részben megtartották, itt kapott helyet a prior szobája melyhez kápolnát építettek
 - a nyugati szárnyat elbontották, helyette új szárny épült az északi oldalon
 - a cellasor és a könyvtár az emeleten kapott helyet

Vértesszentkereszten a szerzetesi élet a török hódoltság idején szűnt meg végleg
 1745-től az Esterházi család birtoka, innenől kezdve rohamosan pusztul, tervezetten pusztították a romokat, köveit felhasználták a környék építkezéseire.

részletes feltárás és rekonstrukció az 1980-as évektől
 - M. Kozák Éva - régészeti kutatás vezetője
 - Sedlmayr János - tervező

ZARÁNDOKSZÁLLÁS
Vértesszentkereszt

DIPLOMATERV 2014

Csaba Edit Zita